

בש"פ 8306/22 - האני עתאיקה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8306/22

לפני:

כבוד השופטת ר' רונן

המבקש:

האני עתאיקה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע בעמ"ת 42500-11-22 מיום
27.11.2022 שניתנה ע"י כבוד השופט ע' כהן

בשם המבקש:

עו"ד תאמר אסדי

החלטה

לפניי בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט ע' כהן) בעמ"ת
42500-11-22 מיום 27.11.2022 במסגרתה דחה את הערר שהוגש ע"י המבקש על החלטת בית משפט השלום
לתעבורה בבאר שבע (כבוד השופט א' אופיר) במ"ת 9126-08-22 מיום 10.11.2022 אשר בגדרה הורה בית המשפט
על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו.

רקע לבקשה

1. ביום 16.8.2022 הוגש כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67
לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן הפקודה); נהיגה ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10(א) לפקודה

עמוד 1

ונהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

2. כעולה מהבקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים, עברו הפלילי כולל עבירות של סמים וכן עבר מכביד בתחום בתעבורה, ובכלל זה בין היתר 6 הרשעות בנהיגה ללא רישיון ושתי הרשעות קודמות בנהיגה בזמן פסילה.

במסגרת הדיון בבקשה למעצרו עד תום ההליכים בבית משפט השלום לתעבורה, התקבל ביום 29.9.2022 תסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש. שירות המבחן התייחס לעברו הפלילי והתרשם כי הוא מתקשה לווסת את דחפיו בנוגע לנהיגה ברכב. בהערכת הסיכון להישנות המעשים הפליליים, התרשם שירות המבחן מחד גיסא כי מדובר באיש משפחה הממלא את תפקידו באופן מיטיב ואף שומר על רצף תעסוקתי; ומאידך גיסא כי יש לו נטיות התמכרויות לסמים ולאכזריות וכי הוא מתייחס לחוקי התעבורה בקלות דעת. שירות המבחן אף התרשם כי בני משפחתו של המבקש אינם מהווים גורמי סמכות עבורו.

חרף האמור ולאור המוטיבציה של המבקש, שירות המבחן המליץ לבחון אפשרות טיפול בהתמכרויות בקהילה סגורה. בתסקיר משלים מיום 30.10.2022 בחן פסל שירות המבחן ערב שהוצע על ידי המבקש, אך המליץ על שילוב בקהילה טיפולית סגורה - "רוח מדבר".

3. לאחר הגשת התסקיר המשלים, קבע בית משפט השלום לתעבורה ביום 10.11.2022 כי בהתאם לעקרונות שנקבעו בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (21.3.2021) (להלן הלכת סויסה), אין אינדיקציה ממשית להצלחתו של הליך הגמילה. הוא הוסיף וציין את רף המסוכנות הגבוה בכל הקשור לכיבוד הוראות בית המשפט שלא לנהוג. אי לכך הוא הורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים.

4. על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בית המשפט המחוזי דחה את הערר. הוא הפנה להרשעותיו הקודמות של המבקש, ובפרט להרשעות הקודמות בנהיגה ללא רישיון ובהיגה בפסילה. לאור זאת נקבע כי שחרורו של המבקש טומן בחובו סכנה ממשית לציבור משתמשי הדרך, וכי מעשיו מלמדים על זלזול ממשי שלו בהוראות החוק ובבית המשפט. כן נקבע כי לא מתקיים פוטנציאל גבוה להצלחת ההליך הטיפולי נושא התסקיר המשלים של שירות המבחן. בית המשפט ציין כי אין בהליך הטיפולי האמור כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנובעת מהמבקש, נוכח קביעת שירות המבחן כי הוא מתקשה לווסת את דחפיו בתחום התעבורה. לבסוף צוין כי אכן יש אינטרס ציבורי לשיקומו של המבקש, אולם אפשרות זו תבוא לידי ביטוי לאחר שייגזר גזר דינו - שאז הוא יוכל, במסגרת ריצוי עונשו, לקבל טיפול הן בתחום ההתמכרות לסמים והן בתחום התעבורה.

מכאן בקשת רשות הערר שלפניי.

נימוקי הבקשה

5. לטענת המבקש בקשה זו מעלה שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינו שלו - מעמדו של השחרור להליך גמילה או לכל הליך טיפולי אחר כחלק מדיני המעצרים הכלליים ועקרונות היסוד שלהם. לשיטתו, צמצמו בתי

המשפט במשך השנים את המקרים בהם יוכל נאשם להשתחרר להליך טיפולי. בסופו של דבר נהפכה הקערה על פיה תוך כרסום העיקרון הבסיסי ביותר של דיני המעצרים לפיו הכלל הוא החירות והחריג הוא המעצר. לטענת המבקש, בהתאם לעקרונות החוקתיים בשיטת המשפט הישראלים ולפסיקת בית המשפט העליון, יש לשחרר כל נאשם לחלופה שיש בה כדי להתמודד עם מסוכנותו ולצמצמה. שאלת ההצלחה בגמילה היא בעלת רלוונטיות מוגבלת מאוד לשאלת השחרור ממעצר, העוסקת באיזון בין מסוכנות לבין הזכות החוקתית לחירות. המבקש הבהיר כי חלופת גמילה אינה שונה במהותה משחרור לכל חלופה אחרת.

המבקש הוסיף כי בקשתו מעלה נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן רשות ערר שכן מדובר בהחלטה משפטית שגויה של בית המשפט המחוזי שסטה מהמלצת שירות המבחן אף שלא היו נסיבות מיוחדות שהצדיקו זאת. כך גם שגה בית המשפט כאשר יישם באופן שגוי את הלכת סויסה. זאת משום ששירות המבחן המליץ לתת למבקש הזדמנות לשקם את עצמו, מה שמעיד על סיכויי הצלחת הטיפול. מעבר לכך, שחרור לחלופת מעצר שתשקם את המבקש היא גם אינטרס ציבורי.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשה הגעתי למסקנה כי דינה להידחות. כידוע, רשות לערור לבית המשפט העליון על החלטות שנבחנו בערר בבית המשפט המחוזי ("בגלגול שלישי") ניתנת במקרים חריגים בלבד, כאשר מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או ציבורית או כשמתעורר חשש לאי צדק חמור או עיוות דין (ראו החלטתי בבש"פ 8286/22 פלוני נ' מדינת ישראל (5.12.2022), בפסקה 2).

7. המבקש התייחס לשני נושאים בעררו - ראשית לאיזון בין זכותו לחירות לבין האפשרות לעצור אותו עד תום ההליכים; ושנית לעובדה שבית משפט השלום לא קיבל את המלצתו של שירות המבחן. כפי שיובהר, חרף טענותיו של המבקש, לא שוכנעתי כי מתעוררת בעניינו שאלה משפטית בעלת השלכות רחב, וכן אינני סבורה כי הוא הוכיח קיומן של נסיבות חריגות המצדיקות מתן רשות לערור בגלגול שלישי.

8. מעצר עד תום ההליכים הוא מעצר של מי שטרם הורשע בדינו. בדיון בבקשה למעצר כזה, על בית המשפט לבחון קיומן של ראיות לכאורה וקיומה של עילת מעצר. גם כאשר אלה הוכחו, בית המשפט חייב להוסיף ולבחון האם ניתן להגשים את מטרת המעצר בדרך של שימוש בחלופה שפגיעתה בחירותו של הנאשם היא פחותה ממעצר מאחורי סורג ובריא (סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, ולאחרונה - בש"פ 5584/22 מנו נ' מדינת ישראל (25.08.2022), בפסקה 7).

הדברים נכונים ביתר שאת כאשר מדובר במבקש שמיוחסות לו עבירות תעבורה. בהתייחס לעבירות כאלה, נקבע כי רק במקרים חריגים יורה בית המשפט על מעצר של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (ראו בש"פ 5844/22 מיכאל חז'וייב נ' מדינת ישראל (8.9.2022), בפסקה 17).

9. ואולם, חרף האמור, אני סבורה כי אין מקום להתערב במסקנותיהן של שתי הערכאות דלמטה ולא ניתן לקבוע כי הן שגו ביישום הדין וההלכה באופן המצדיק מתן רשות לערור. הערכאות דלמטה איזנו בין הזכות של המבקש

לחירות לבין האינטרס הציבורי תוך שהביאו בחשבון את עברו הפלילי המכביד בעבירות של נהיגה ללא רישיון ובזמן פסילה. עבר זה מעיד לגישתן כי חרף העונשים שהוטלו עליו (ובכלל זה עונשי מאסר בפועל) הוא לא חדל מלבצע את אותן עבירות עצמן, עבירות המסכנות באופן ברור את ציבור המשתמשים בדרך. מאחר שמדובר בבקשה לערור בגלגול שלישי שיש לקבלה רק בנסיבות חריגות של שאלה משפטית עקרונית או כאשר ישנו חשש לאי צדק חמור – אין מקום במקרה דנן להתערב באיזון שנערך על ידי בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי (בכפוף לאמור להלן בפסקה 11).

10. המבקש התייחס כאמור גם להמלצת שירות המבחן לשחרורו לחלופת מעצר. ההמלצה נובעת מקיומה של בעיית התמכרות לסמים שהמבקש סובל ממנה ככל הנראה. אולם, השאלה שיש לבחון אותה היא האם העובדה שבת המשפט דלמטה לא אימצו את המלצת שירות המבחן מהווה טעות משפטית שדי בה כדי לאפשר בחינה בגלגול שלישי. אינני סבורה כי אלה הם פני הדברים. כך, ככלל נפסק (בהלכת סויסה), כי העיתוי לגמילה מסמים הוא בשלב ריצוי העונש ולא בשלב המעצר. לכלל זה ישנם חריגים שאינם מתקיימים בנסיבות המקרה דנן – בין היתר משום שהמבקש לא החל בהליך גמילה עובר לביצוע העבירה. בנוסף, לא הובהר האם יש בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המבקש הנובעת כאמור מהחשש שהוא ישוב לנהוג שלא כחוק.

11. לאור כל האמור, דינה של בקשת רשות הערר להידחות. יחד עם זאת יובהר כי כפי שעולה מהתיאור שלעיל, בית משפט השלום היה נכון לבחון אפשרות של שחרור של המבקש בתנאים, ובלבד שתנאים אלה יצמצמו את המסוכנות הנובעת ממנו. בחינה כזו תהיה אפשרית גם בהמשך. כך, ככל שיוצע על ידי המבקש מנגנון שיבטיח כי הוא לא ישוב לנהוג במכונית עד להכרעת דינו, חזקה על בית משפט השלום שיבחן אותו, וישם אותו בהתאם לכללים שנקבעו בחוק ובהלכה.

12. סוף דבר – הבקשה למתן רשות ערר נדחית.

ניתנה היום, י"ד בכסלו ה'תשפ"ג (8.12.2022).

ש ו פ ט ת